

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Taakuitvoering LEA en vve

Februari 2023

Twee onderzoeken

1. Jaarrapportage LEA/vve (2022)
2. Themaonderzoek: 'Onderwerp van gesprek: het bestrijden van onderwijsachterstanden en voorkomen van segregatie' (2022)

Jaarrapportage vve

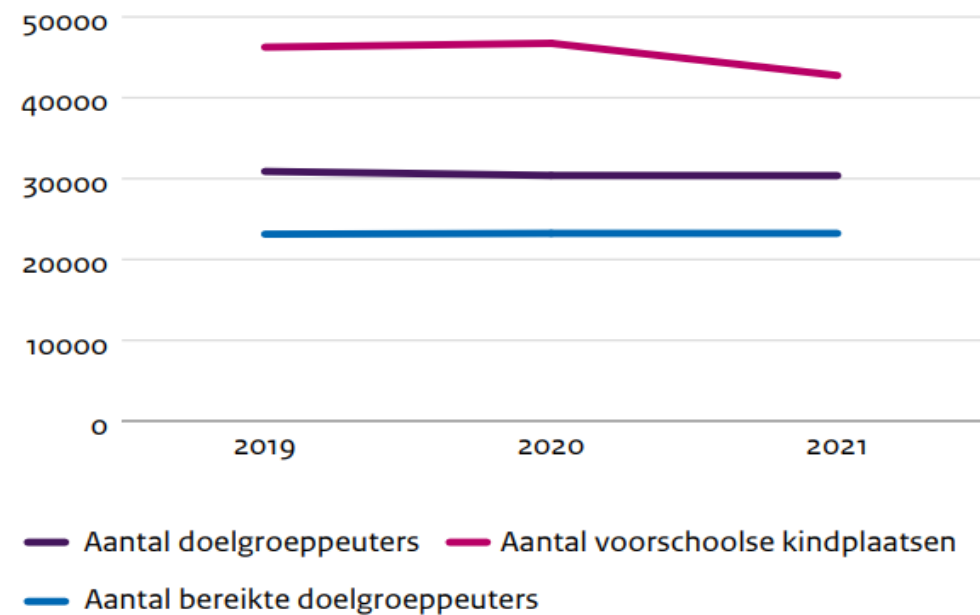
	Overleg	Afspraken
Doelgroepdefinitie	79%	56%
Toeleiding	88%	58%
Doorgaande lijn	91%	51%
Resultaten vroegschoolse educatie	79%	48%

- Vaker overleg over vve-onderwerpen dan over de LEA-onderwerpen
- Vaker overleg dan afspraken
- Vaker overleg bij gemeenten met hogere achterstandsscore
- Vaker afspraken bij gemeenten met hogere achterstandsscore

Aanbod en bereik vve

- Aanbod voorschoolse educatie: 23% gemeenten onvoldoende
- Bereik stabiel: 82%

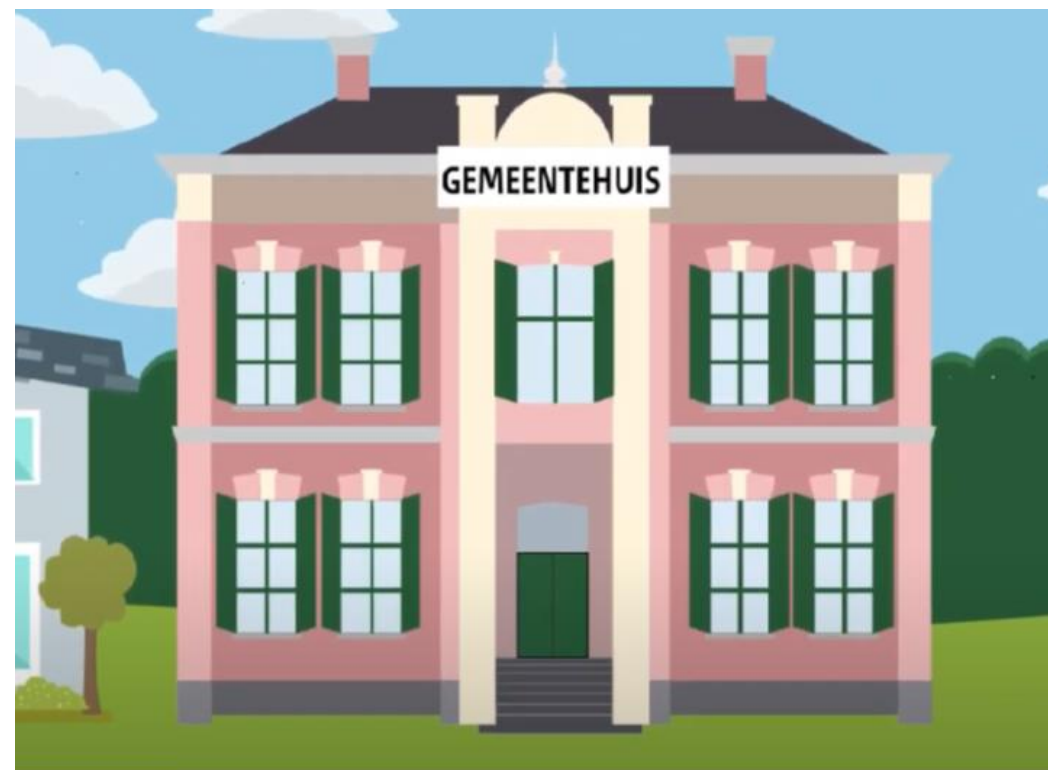
Overleg onderwijsachterstandenbeleid

- Voorkomen van segregatie
- Bevorderen van integratie
- Bestrijden van onderwijsachterstanden
- Afstemmen van inschrijvings- en toelatingsprocedures
- Het uit het overleg voortvloeiende voorstel van bevoegd gezagen voor het spreiden van achterstandsleerlingen

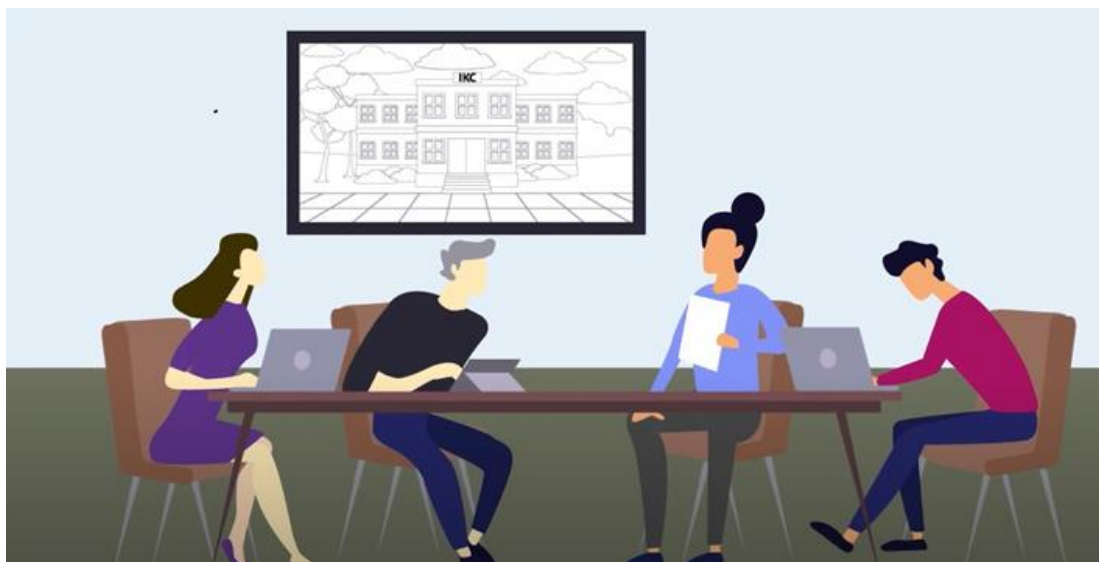
- > Opgenomen in sectorwetten
(Wpo artikel 161, Wvo artikel 3.42, Wko artikel 1.50a)
- > Jaarlijks maken van afspraken met meetbare doelen
- > Gericht op consensus
- > Mogelijkheid gang naar geschillencommissie OCW

Onderzoeksvragen

- > Hoe ziet de gemeentelijke overleg- en netwerkstructuur rond de LEA eruit?
- > Stellen gemeenten doelen en hoe komen zij tot deze doelen?
- > Gaan gemeenten na of doelen worden bereikt en zo ja, hoe doen zij dat?

Opzet onderzoek

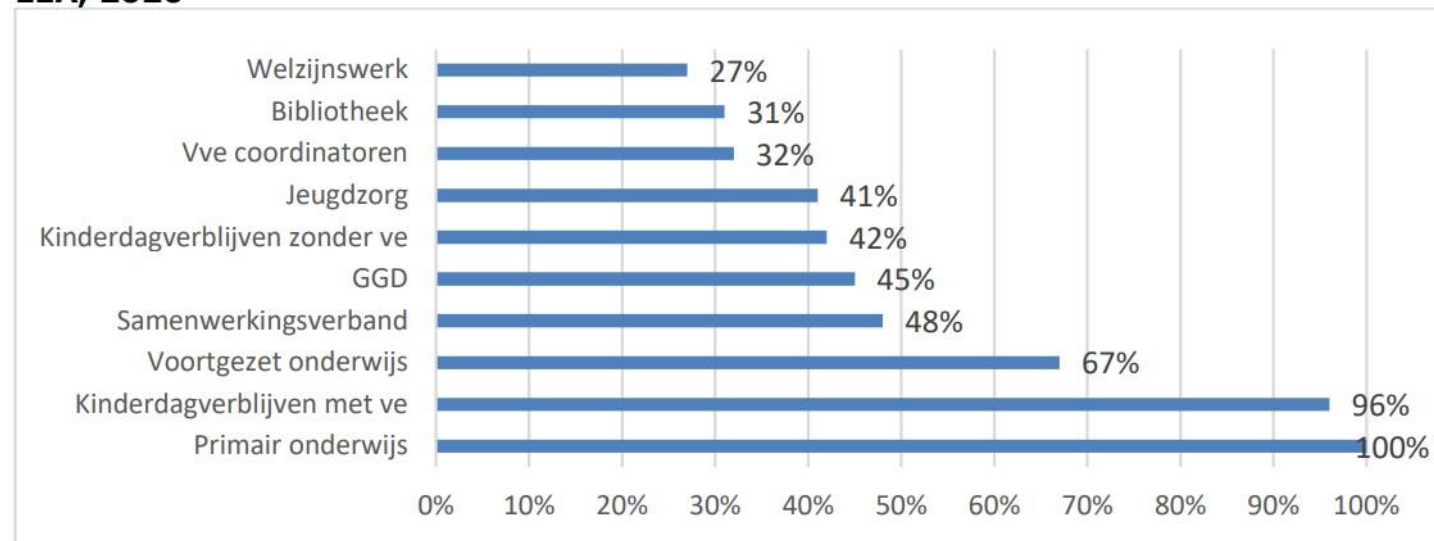
- › Jaarlijkse vragenlijst met aanvullende vragen
- › Diepte-interviews bij 20 gemeenten
- › Focus op bestrijden onderwijsachterstanden en voorkomen segregatie

Overleg onderwijsachterstandenbeleid

- > Vaak onder de naam LEA
- > In vrijwel alle gemeenten
- > Vaste partners:
  - besturen PO
  - houders met ve-locaties

Figuur 3.1.2a Percentage organisaties dat overleg voert met de gemeente binnen de LEA, 2020

Bron: Vragenlijst 2021

Variatie in rollen en deskundigheid

- > facilitator versus beleidsuitdrager
- > afwachtend versus aanjager/verbinder
- > nauwelijks inhoudelijk onderlegd versus vakexpert
- > 15 jaar deze portefeuille versus 10 ambtenaren in 5 jaar op deze portefeuille

Bestrijden van onderwijssachterstanden

1316 afspraken
Meest voorkomende
afpraak: Samenwerking
met bibliotheken

Afspraken en doelen oab

Afspraken over het bestrijden van
onderwijssachterstanden (exclusief
vve)

- > Taalondersteuning
- > Vooral proces- en weinig resultaatdoelen
- > Complexe opdracht

Voorkomen van segregatie

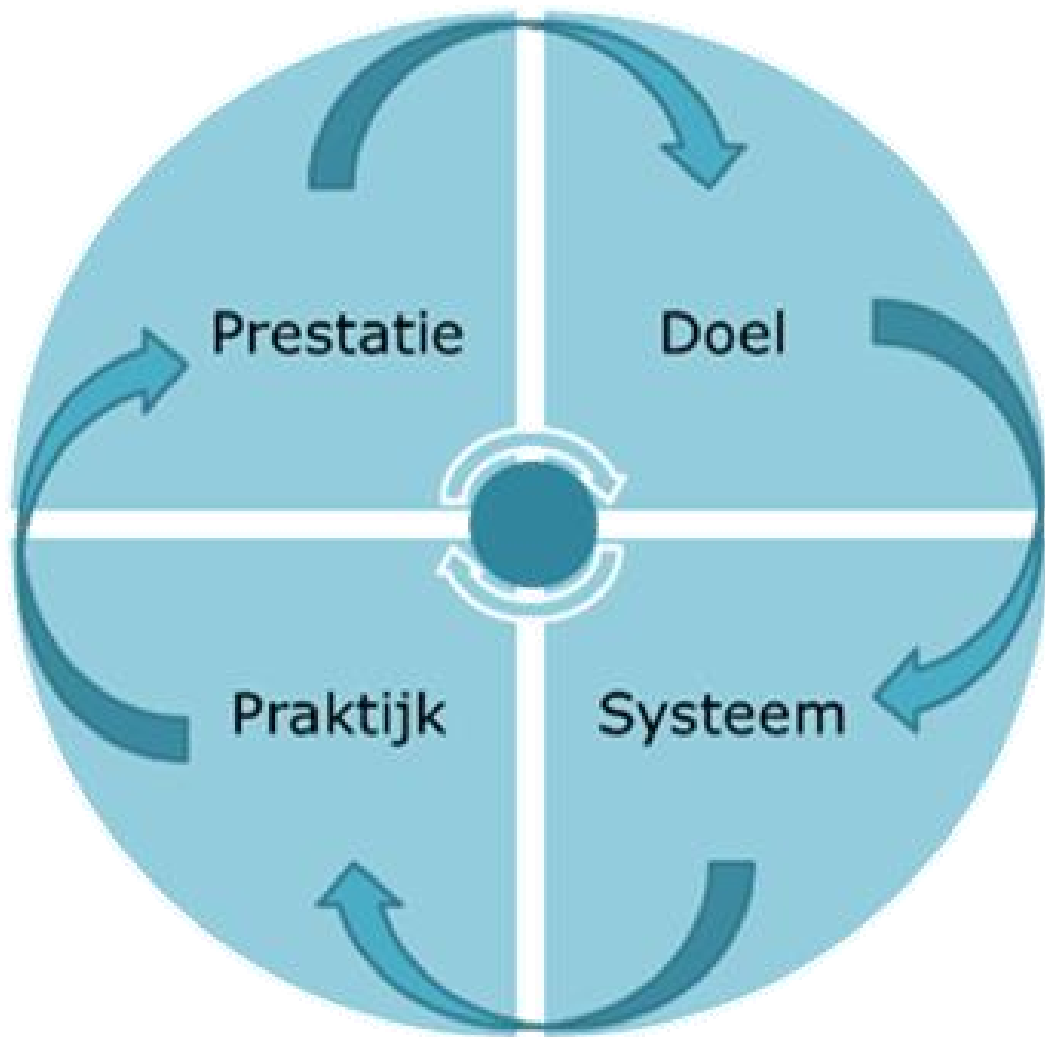
825 afspraken

Meest voorkomende
afpraak: Heterogene
voorschoolse groepen

Afspraken en doelen segregatie

Afspraken over segregatie wel
gemaakt, maar heel algemeen

- › Wat gemeenten noemen als reden:
- › Samenhang met woonsegregatie
- › Vrijheid van schoolkeuze
- › Segregatie speelt niet
- › Concurrentie tussen partners

Conclusies

- > LEA ingeburgerd; vooral onderwijsachterstandsbestrijding
- > Onmacht om segregatie in onderwijs tegen te gaan
- > Personeelstekort en hoog verloop -> stagnerend beleid
- > Beperkt ingebed in kwaliteitscyclus waardoor risico in de borging
- > Monitoring vooral beheersmatig, nauwelijks op inhoudelijke doelen

Aanbevelingen

OCW: evalueer het wetsartikel

Gemeenten: pak je rol als neutrale verbindende partij; wat kan er wel

VNG: ondersteun vooral middelgrote en kleine gemeenten

IvhO: deel informatie; stimuleer werken vanuit een kwaliteitscyclus

Afronding

- > Dank voor uw aanwezigheid en aandacht
- > Mail naar: gemeentelijktoezicht@owinsp.nl
- > Wat vond u van het webinar? Volg daarvoor deze QR-code

Vraag en antwoord

algemeen	
Ik vind de eerste 2 bullets segregatie en integratie nog wat onduidelijk. Is daar een toelichting op vindbaar?	In ons toezichtkader staat dit verder uitgewerkt. Ik stuur u de link: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-29001.html
Onderwijsachterstandenbeleid ligt vast in wetgeving voor po en vo, maar in de praktijk richt het beleid (en overleg) zich op vve en po, ook vanwege de budget OAB en waarvoor het ingezet mag worden.	Dat klopt, wij gaan ook meer inzetten op deelname van VO aan de LEA en ook intern bij de inspectie hier meer aandacht voor vragen bij onze collega's van VO.
goab middelen kunnen toch enkel ingezet worden voor kinderen in de leeftijd 0/2-6 jaar, waarom dan VO aan laten sluiten bij het goab-overleg? Wat is rol/belang voor VO en voor doel?	VO besturen zijn vanuit hun sectorwet verplicht om deel te nemen aan het overleg. GOAB-gelden mogen inderdaad niet ingezet worden in het VO: https://goab.eu/media/bvpddya4/brochure_inzet_goab-middelen_2021_def-geconverteerd_21-4-geconverteerd_oe.pdf . Echter, ook zonder financiële prikkels wordt van besturen PO en VO verwacht dat zij meewerken aan het maken van afspraken binnen de LEA.
U geeft aan dat we niet verplicht zijn om overleg te voeren over OAB met het (V)SO. Is de reden hiervan dat we ook geen OAB middelen ontvangen voor het (V)SO?	(V)SO heeft geen verplichting tot deelname vanuit hun sectorwet. Het OAB budget mag niet worden aangewend voor het (V)SO. Heel het (V)SO valt buiten het onderwijsachterstandenbeleid van de gemeente.
Interessante conclusies. Wat voor opvolging krijgen deze conclusies? Dank. Jullie zien natuurlijk ook goede voorbeelden. Het is mooi om om ook inzicht te geven in die good practices.	We nemen deze conclusies mee in ons toezicht, conform het nieuwe toezichtkader
hoeveel tijd - uren wordt geregend voor het OAB beleid per grootte van de gemeente	Het OAB-beleid van gemeenten verschilt tussen gemeenten. De inzet van uren is afhankelijk van de problematiek die speelt in een gemeente. Er kan daarom geen vast aantal uren worden vastgesteld voor het OAB-beleid van gemeenten. Dat is aan de gemeente zelf. Wij houden hier ook geen toezicht op.
Kan ik een toelichting krijgen op de verbinding middelen OAB en passend onderwijs? Ik kan deze conclusie niet plaatsen. Hoe en wat wordt er dan concreet ingezet?	Middelen voor passend onderwijs lopen via de samenwerkingsverbanden. OAB middelen lopen via de gemeente.
Als verse ambtenaar in een kleine gemeente waar VVE en LEA zeer beperkt wordt uitgevoerd door tijdgebrek o.a.: hoe kunnen we die kwaliteitscyclus zo goed mogelijk inbedden. Of met andere woorden: waar kunnen we goede effectieve ondersteuning krijgen om stappen te zetten in de verbetering.	Fijn dat u deelneemt aan dit webinar als verse ambtenaar. Voor ondersteuning bij de taakuitvoering kunnen gemeenten terecht bij VNG en GOAB.eu

Vraag en antwoord

LEA	
Hoe verhoudt de spreiding van achterstandsleerlingen zich tot de keuze voor thuisnabij onderwijs?	De wens voor thuis nabij onderwijs kan wellicht ook samengaan met afspraken om segregatie te voorkomen. Zo zien wij bijvoorbeeld soms binnen een wijk scholen die qua populatie erg verschillend zijn, terwijl ze beide hetzelfde voedingsgebied hebben. In die situaties zou u kunnen overwegen met de partners afspraken te maken over een evenwichtigere verdeling.
En zou ook het MBO moeten deelnemen ?	MBO kan een gesprekspartner zijn, maar heeft geen verplichting tot deelname vanuit hun sectorwet.
Is het mogelijk om te delen welke gemeenten een gedegen beleid hebben staan m.b.t. LEA	Dat is wellicht mogelijk in een groeps gesprek in het kader van onze activiteiten in de stimulerende lijn van ons toezicht. Maar altijd met toestemming van de betreffende gemeente. Best practices willen we ook gaan delen, maar dan niet met de gemeente genoemd. Overigens kunt u ook op de site van het GOAB hele relevante informatie vinden.
Bij ons wordt er een combi gemaakt met LEA en OG00 zodat schoolbesturen maar 1 x uitgenodigd hoeven te worden. Is dat een wenselijke optie?	Dat is zeker een optie, als de onderwerpen van de LEA maar afdoende aan bod komen en niet in het gedrang komen door andere agendapunten.
Hoe verhoudt spreiding van kinderen zich tot keuzevrijheid van ouders?	Keuzevrijheid is meestal leidend, maar door afspraken over toelating en verwijzing kan het zijn dat keuze ouders niet altijd gehonoreerd kan worden.
Zou fijn zijn als wet en OI de nadruk leggen op integratie: hoe ga je met elkaar om? ipv segregatie: mengen van populatie.	Zowel het bevorderen van integratie als het tegengaan van segregatie zijn wettelijke onderwerpen voor dit overleg. We voeren dus gesprekken over beide onderwerpen.
Is het een goed idee om lokaal jeugdbeleid op te stellen die aansluit bij de LEA voor kinderopvang en primair onderwijs?	Dit doen een aantal gemeenten ook. Wellicht komen die uit ons toezicht naar voren als best practice zodat andere gemeenten hiervan kunnen leren.
Wij zien een toenemende concentratie van islamitische kinderen op de Islamitische school. Dat is in mijn beleving niet in lijn met het voorkomen van segregatie. Wordt dit beeld herkend en hoe daarmee verder??	Verzuiling in het onderwijs kan inderdaad een rol spelen rond het thema segregatie.

Vraag en antwoord

In onze LEA's en regiegroepen VVE mis ik de bibliotheek. Zien jullie dat er gemeenten zijn die dit wel hebben georganiseerd en wat zijn dan de effecten?	Er zijn inderdaad gemeenten die ook met de bibliotheek samenwerken, wat daarvan het effect is kunnen we helaas niet zeggen. Zou een goed onderwerp zijn voor een gesprek in het kader van de lerende dialoog met zo'n gemeente. Dank voor uw opmerking.
U heeft het over vrije ruimte. Wat bedoelt u daarmee? Is dat gerelateerd aan een wetsartikel? En hoe groot is die vrije ruimte?	Omdat dit decentraal belegd is kunt u als gemeente zelf keuzes hierin maken, zolang u maar wel overleg voert en afspraken vast legt over de verplichte gespreksonderwerpen in de LEA.
Hoe wordt er gekeken naar segregatie en het onderwijs aan Oekraïense leerlingen?	Onderwijs aan Oekraïense leerlingen valt in eerste instantie onder het nieuwkomersonderwijs. Het is aan de gemeente zelf om met gesprekspartners te bepalen in hoeverre het ook een onderwerp is voor de Lokale Educatieve Agenda (LEA).
Wij zetten erop in dat VE kinderen dicht bij huis geplaatst worden omdat dat drempelverlagend werkt om er gebruik van te maken. Uit de praktijk blijkt ook dat dit beter werkt. Werken wij dan segregatie in de hand? M.a.w. hoe verhoudt het voorkomen van segregatie zich tot thuis nabij onderwijs?	De wens voor thuis nabij onderwijs kan wellicht ook samengaan met afspraken om segregatie te voorkomen. Zo zien wij bijvoorbeeld soms binnen een wijk scholen die qua populatie erg verschillend zijn, terwijl ze beide hetzelfde voedingsgebied hebben. In die situaties zou u kunnen overwegen met de partners afspraken te maken over een evenwichtigere verdeling.
Zijn er voorbeelden van dit soort afspraken (integratie segregatie)?	Wij zijn voornemens in ons nieuwe kader meer good practices te gaan delen
Wat is het grootste verschil dat bedoeld wordt tussen de doelen van voorkomen van segregatie en bevorderen van integratie?	Zie hiervoor de uitwerking ons ons toezichtkader. https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-29001.html
Twee vragen: 1. Hoe gaat de inspectie om met een tekort aan huisvesting en personeel m.b.t. voldoende aanbod kindplaatsen. De organisaties hebben te maken met tekorten en wachtlijsten waardoor niet alle peuters meteen terecht kunnen of alleen voor een deel van de 16u VVE kunnen afnemen. 2. Het is lastig om de besturen van de scholen in beweging te krijgen op het OAB-beleid. Vanuit de inspecties bij de kinderopvang wordt hier stevig op ingezoomd, terwijl de scholen hier nauwelijks aandacht aan wordt besteed (scholen geven aan dat er maar 5 minuten over gesproken wordt). Dit tot frustratie van de kinderopvang en de gemeente. Wij moeten nu stevig inzetten en denken aan een convenant om hier commitment in te krijgen, ook omdat zij wel middelen krijgen.	We hebben begrip voor het personeelstekort, met name op het gebied van ve-geschoolde pm'ers. Het is dan van belang daar als gemeente en houders goed samen te kijken naar wat mogelijk is, en hierbij de werkwijze verzachtende omstandigheden van de GGD te betrekken. Tweede vraag: wij proberen binnen de inspecties in het primair onderwijs bij schoolbesturen waar veel doelgroepeleringen instromen, ook aandacht te besteden aan de deelname aan de LEA en de afspraken met gemeenten.

Vraag en antwoord

Zijn er goede voorbeelden van hoe segregatie wel voorkomen kan worden, binnen de beperkende factoren? Of voorbeelden van een goede kwaliteitscyclus?	In de activiteiten voor onze stimulerende lijn zullen we ook aandacht besteden aan best practices.
er komt toch per gemeente op buurtniveau een monitor vanuit OCW? Wanneer is die beschikbaar? een segregatiemonitor bedoel ik	Hier is ons niets over bekend.
vve	
vraag mbt bereik vve: in hoeverre is in die berekening van 82% rekening gehouden met corona en alle gerelateerde maatregelen?	Het bereik is gebaseerd op de aantallen die door de gemeente zijn genoemd. Dat zijn feitelijke gegevens. Het kan zijn dat deze aantallen zijn beïnvloed door corona, maar daar hebben wij geen zicht op.
Waarom zijn er geen landelijke resultaatafspraken? Elke gemeente moet zelf het wiel uitvinden	Dit is omdat het decentraal belegd is. Bovendien is dit echt maatwerk, op basis van de situatie in uw gemeente. Landelijke afspraken zouden het maatwerk belemmeren.
Zou dit laatste over de doelgroepen en de definities op papier gezet kunnen worden zodat we dit na kunnen lezen? Hoe verhoudt de berekening van het CBS zich tot het afspraken over de beschikbare VE plaatsen?	Het CBS berekent op basis van eigen databestanden een achterstandsscore per gemeenten. Op deze achterstandsscore wordt het onderwijssachterstandenbudget van de gemeente bepaald. De achterstandsscore is gebaseerd op het opleidingsniveau van de ouders, land van herkomst van de ouders, verblijfsduur in Nederland van de moeder en of de ouders in de schuldschikking zitten. Als daar iets in wijzigt, verandert ook het OAB-budget van de gemeente. Het daadwerkelijke aantal doelgroepeuters en daarmee het aantal kindplaatsen hangt af van de doelgroepdefinitie van de gemeente. De gemeente is vrij om zelf te bepalen welke kinderen in aanmerking komen voor een verindicatie. Voor meer informatie zie: https://goab.eu/thema-s/doelgroep-en-toeleiding/
De doelgroepdefinitie mag de gemeente zelf vaststellen.. als we deze uitbreiden naar kinderen die bijvoorbeeld TOS hebben of andere kenmerken dan kan dat toch? Dus niet alleen preventief doelgroep vaststellen maar ook op basis van daadwerkelijke achterstanden die in de groep opvallen..	Dat kan. U bepaalt als gemeente zelf de doelgroepdefinitie.

Vraag en antwoord

Hoe meet de Onderwijsinspectie in hoeverre het aantal kindplaatsen (on)voldoende is? en aanvullend op mijn eerdere vraag: de meeste gemeenten vangen meer kinderen op dan doelgroepkinderen	We zetten het aantal kindplaatsen af tegen het aantal doelgroepkinderen volgens de doelgroepdefinitie in uw gemeente. Het staat gemeenten vrij om meer kinderen op te vangen dan alleen de doelgroepkinderen, maar in de meeste gemeenten is het bereik geen 100%, dus dat betekent dat de kinderen die voorschoolse educatie nodig hebben, dat nog niet allemaal ook krijgen.
Op een kindplaats geregistreerd in het lek kunnen meerdere peuters geplaatst worden. Deze omrekening moet de gemeente dan zelf uitrekenen?	Dat ligt ook aan de openingstijden van de locatie en hoeveel uren er dan ve geboden wordt. Als een locatie ruimere openingstijden heeft, bijvoorbeeld een ochtend en een middag groep, dan klopt uw constatering. En kan daar dus inderdaad rekening mee gehouden worden in de bepaling van het aantal kindplaatsen
Is het ook een knelpunt dat schoolbesturen nu op scholen waar veel doelgroepkinderen ingeschreven staan extra OAB financiering krijgen en wanneer de leerlingen verspreid worden over de gehele gemeente zij geen OAB bekostiging krijgen? Zo ja dan gaat hier ook geen positieve prikkel vanuit	Ja dat kan inderdaad de consequentie zijn.
wie kan mij wat vertellen waar ik dat gewichtenregeling kan vinden en hoe ik dat moet interpreteren	Het CBS berekent op basis van eigen databestanden een achterstandsscore per gemeenten. Op deze achterstandsscore wordt het onderwijsachterstandenbudget van de gemeente bepaald. De achterstandsscore is gebaseerd op het opleidingsniveau van de ouders, land van herkomst van de ouders, verblijfsduur in Nederland van de moeder en of de ouders in de schuldschuld zitten. Zie ook: https://vng.nl/sites/default/files/publicaties/2017/infographic-onderwijsachterstanden-cbs-indicator-interactief.pdf
Het LRK laat aantal kindplaatsen zien, maar ik kan geen uitsplitsing maken in doelgroep 2-4. dus het omvat ook kindplaatsen 0-2. dus één op één matcht het niet. We geven altijd aantal kindplaatsen 0-4 door.	De doelgroepdefinitie gaat uit van kinderen tussen 2,5-4 jaar. Kinderen jonger dan dat worden als het goed is door de GGD nog niet geïndiceerd voor voorschoolse educatie.